

عیالک

باغچه سرای

اشو ورقه نك ایکی ملحفسی
سیانه دیکر ایکی مکتب
تدریس و معلم امورینه مخصوص
توتلیور

دین لایحه
نومرو ۷
«ДВОВИЙ-МІРЬ»
Прибав. ка Терражован
۱۹۱۲

«برجمان» عدوه کی

ایسه یاره ویرلمز، یاره اولمازسه ماشیاجی
اون آلاماز، اکمک بولماز، سوزک توبی پیکزی:
«مدنی انسانه لازم اولان یر دیلم اکمک و
آهی راحت بیلمک».

و یر دیلم اکمکی بولاق ویر آهی راحت
بیلمک ایچون آدم اوغلی نه محتاجدر، بونک
ایچون نهار یایمی و نه ایشلر کورمه و میدانه
کتیرمه مجبوردر؛ شیمدی بولردن براز سوز
آچمایه صبرم کلمدی.

یز تارویخ مقدسده اوقیوروزکه خدای
تعالی آدمی یاراندقین سوکرم ملکلمه آدمه
سایقی کوسترمه لرینی امر ایشیش، جمله سی
باش اکوب مایینی کوسترمشلر، یالکز ایلیس
آدمه صایغیدن باش طارتمش.

سکور یایورکه آدم و آدم اوغللری
یارادیلشده کوزم کورین مخلوقانک اوزرینه
«آغا» اوله رق یارالمیشلر، شو قییرکه حتی
ملیکلمه ایوکا قارشى ال باغلامیه مجبور
ایدلمش.

سو، طوبراق، هوا، و آتش جمله سی
آدم اوغانک ایستدیکنی ویرمه، کرکنی
حاشرلامیه مجبورلر.

آدم اوغلی کرکنی و ایستدیکنی اله
کچیرمک ایچون مراد ایدرسه طاغاری تشوب
کندیسه پول آچینور، دکزلرده ایستدیکی
یره واروب کلمیور، اوطوردینی برندن نینه
بیلمک ورمست یزلره بر کوز آجوب قامه یه
قدر مزامتی آکلادیبور، یرار و سولرده

اما هرکسک النده بولنیور، النده اکمکی
بولنمایلر غیرملرک النده کی اکمکی آلوب
قارن طوبدروق ایستورلر، بونک ایچون النده
اکمکی اولانلرده، یر توری راحت-زاق حاصل
اولیور، یر دیلم اکمکی راحت بیلمک چاره
لرینی آدامیه مجبور قالیور، بونک ایچون
النده کی اکمکی زور ایله آلاق ایستیاردن
کندیسی صافلامیه مجبور قالیور، ایلمکله
ایستیاردن کندیسنک اکمکدن باشقه احتیا-
جلرینه و آغراقلرینه یاردم ایتمه سنی قوشلما-
سنی ایستور، یاردم ایتملره قزاندیسی اکمکدن
یر پارچه حق حصه ویریبور.

ایشته مدنی قرداشلریزک دنیاسی بونک
اوزرینه قورلمشدر، وحشی و بدوی قرداشلریز
آفاق اوفاق جماعتلر قوروب باشابه پیلدکلی
حالدیه مدنی قرداشلریزک جمله سی، بتون و
بیلمک یر جماعت اوله رق یاشامیه مجبوردرلر.
زیرا هر یری و هر بریک اکمکی یر برینه
باغایدر، هر مدنی انسان دیکر مدنی قرداشنه
مطلقا یر یاردم کوسترمه مجبوردر، کوستر-
مه جمک اولورسه آج قالیر، یا که بویله لر
زور ایله ایشلر بیه چکنی حاضرلاندیرلر.
آیاق قابی آیاق قابی نیکم ایسه فروجی
اکمک ویرمز، فروجی اکمک ویرمز ایسه
بازرکان ماتریا ویرمز، بازرکان ماتریا ویرمز
ایسه بربر تراش ایشز، بربر تراش ایشزسه
بقال اول ویرمز، بقال اون ویرمزسه دمبر
بولده ماشیاجی کونورمز، ماشیاجی کونورمز

دین لایحه، مکتب کتابلری
رشتا مکتب ناچالستواشی و اداره شرعیه ناجا
بندن عائد اولدیفته سکوره مقبول و تدریس
ایچون تنسب بیورلمش و ابتدائی پروگرامنه
لواحق اولان درس کتابلاردن جزوی
«خواجه مسلمان» صرف، علم خال، تاریخ
اسلام، تفویذ، معلم فارسی، حساب ابتدائی
و مشقی، نقطه لری، بازی دفترلری، کوزل شو-
رتده کوزل کاغده تکرار طبع ایدلمشدر،
اشعار اولندیسی حالده مناسب اکرام ایله هر
طرفه مکتبته بولانور.

قلم بازیسی و تماماً تصحیح ایدلمش و
اداره شرعیه جمه تمامینی تصدیق بیورلمش
سکلام شریفلر دائم حاضر بولنقدور.
امانه یار جماعتلر، مزاجت باغچه سرای
و مکتب لایحه، مکتب ناچالستواشی و اداره شرعیه
مکتبته یار و مکتبته یار و مکتبته یار و مکتبته یار

«آدم اوغوللری»
«مدنی قرداشلریز»
«کیمک اکمک و بونی راحت بیلمک،
بونک ایچون نه لازمدیر، اکمکی حاجتی،
اوردی، طوبراق، حرمن باسدروق (سو-
قلاق) دکرمده چکوب اون یایق، بویه
قانی، توز قوشیق، پشیرمک، شیمدی قالدی...
راحت راحت بیلمک، بو مکتبته اوت،
هر انسان کندی کندی اککنی چیقاره
بیلرسه، هر انسان کی وقت حمله ایشلرک
النده بر کیمک اکمک بولورسه مکتبدر.

يا نوب كدرلندي. هيچ قلبى راحت اولمازدي.
دائما كوزى اوكنه سارى آلتون ساجلي.
بياز يوزلى اوقوش و ادبى سوزلى كنج
دلارا بيكج كير طورردى.
«دلارا بيكج» خاڭك امرتله «الارايك»
قبلة طرفنده باغچهك كنارنده دفن اولندي.
و اوزرينه غايته كوزل آق طاشدن بر تربه
يابدردى.

دلارايك وفاتندن سوكره خان اكر
وقتلى سرايك كل باغچهسنى چيتوب قايريه
طالب اوطورردى. قايروسى ايچنده آتن
كسى يا نوب كوز ياشلرني دوكه مزدي. كوزل
برنده كل باغچهك بر كوشه سنده بيوك
چشمه يابدردى. شوله كه چشمهك سوي
۱۰ قدر كوزلردن كوز ياشلرني كسى طالب
طورردى. اشبو چشمه غايته زشتي اولوب
اوزرينه خاڭك شاعرى حضي افندي طرقتن
تصنيف ايدلش بيلتر خطاط و رهام عير
افندي معرفتيله چشمهك اوزرينه لغني
اولندي. بونكله خان سوديكي دلارايك
وفاتي قايروسه دائما كوز ياشي دوكله سنى
آرزو ايتش ايدى.

فقط خاڭك بونكلهده جالي راجت
اولمادى. دلارايك اسمى او بودلماق و دائما
ياد اولنمق ايچون بر جامع يابدردى. ايندى
يونك ايچون سرايك قارشوسنده قالدينيده
و يثاق اوطه سنىك بنجره سندن دائما كوزل
طوران بر جاب اوزرينه آق طاشدن بر
جامع يابدردى. جامك قلم كسى اينجه
مناروسى دخى وار ايدى. جامك ايجي
طيشي تورلى يازلر و زيشلر ايله نقللندي
بالديزلندي. جامك نيمى بيلتر شاعر
قابلاش كرميلر ايله اوزنلوب امرتله
غايته كوزل باغچه ياسالدى. طاش مردوبولردن
و كله آغاچلر آراسندن كچيلوب جامه
كچيلردى. اشبو جامه اذان اوقولدي
خاڭك قلمه بر تلى كچردى.

قالدقده فنى كتابلر مطالعه سيله مشغول اولور.
دى. بعضا طاغله كعب طاش و طوبراقريني
قازمه ايله اشديروب فنده كوسترلش علا.
متلرله باقرق آلتون. كوموش و غيرى
معدنلر آراشديردى. بو سيرلرده كوردكي
تجربه لريني كاتلرله امر ايدوب دفتراره
يازدردى. باغ و باغچه سنى دخى غايته
سومرك نباتات علمى ايله مشغول اولوركن
نباتات، آغاچ و چيچكلك تورلر سنى كوزيله
كوروب آنلرك شكلى، عمرى و خاصيتلريني
اوكره يرايدى. حتى بونك ايچون صلاحيفك
يوقاريسنده سيفوت قلمه طاغلك ائكسندمه
«آشلامه باغچه» نامنده كوزل بر باغچه
يابدردى. باغچهك كنارنده برده سراي
يابدردى.

«قريم كراي» خان پلاك كنازلردن
بوتونكيك قزى ماريام خانمه اولنمش و
بو خام باغچه سرايه كلكدن سوكره «دلارا
بيكج» اسمنى آلمش ايدى.

خان دلارا بيكجى يالكز كوزللكى
ايچون دكل عقللى و اوقوش اولدينى ايچون
دها زباده سومر ايدى. دلارا بيكج پالاكجه،
فرانسجه و نمسه جه بيلديكندن باشقه خان
سراينده مدرسلردن تانارجه اوقوب يازمه سنى
دخى اوكرندي. بعض بوش ساعتلرده «دلارا»
خانه پالاك شاعرك شعرلريني ترجمه ايدر.
دى. خان بوندن غايته ممنون اولوب دلارايه
قريم شاعرلرينك اثرلريني و بعضاً كندى
اثرى اولان شعر و بيلترى اوقوبوب ادبى
دقيقه لر كچيرلردى.

كونلرك برنده «دلارا بيكج» خسته لندى.
قريمك هوسى وارشواده طوغوب اوسن
«دلارا» خانه كليشمدي. قيلم سيتمه سنى
نام ترله خسته لنى يقلايوب چوق كچمه دن
وفات ايتدى.

قريم كراي خان چوق سوديكي قاديلى
و دوستى دلارايك وفاتندن زباده سيله يوره كي

اوكنه چيقان. ايشنه قارشان نه وار ايسه
دفع ايدوب كناره چكدرميه، سوز ديكلمه مك
ايشتموب قارشولارسه نيچه پيرنيجى جانوار.
لرى غايته قولايقله تلف و هلاك ايشك
النندن كلييور. بر باقىشده غايته اوفاجق،
ضيف و النندن بر شى كلمز ظن اولنان
بر آدم اوغلى باقارسك كه بر طاغى يرندن
ييقمش قوباروش، بر دكزك سوينى ديكر
دكزه آقتمش، بر بيوك اوزنهك يولنى
شاشيرمش، بر طاغ قدر بيوك قله لر، بنالر،
منارلر، سرايلر يابش چيقارمش و ده
ياپيور. ايشته مدنى آدم!

مدنى قرداشلر يمز آراسنده اوله باشيلر
واردركه يالكز دوشوير، درلو فكرلريني
ناصارلار، طاقشدرر، سوكنندن چيقاق
قائده لرى حساب ايدر، كوزى اوكنه قوباره،
ينه بو صبرده اوكنه چيقاق آغرلرك
كناره آتلملر ايچون نه لازم ايسه بولى
دخى حساب قاتار و بونلرك جمله سنى ايكي
كاپكلك بر قام ايله بر كاپكلك بر كاغد
پارچه سى اوزرينه يازار، بركتوب قوبار.
بويله لر مدنى لرك عالم، بيلكج صنفى دبرز.
شمدي بونك دوشونجه لرني اللريله ايشليوب
ميدانه كتيرن بر صنف خلق ده واردركه
بونلرده مدنى قارداشلر يمزك ايشجي صنفى
دبرز بولر نه ياپيورلر، نعل چالشيورلر؟
ايلرو نسته لرده انشالله كورسك كر كدر.

كچوك حكايه لر

غريب قرلانچ

بولدن ۱۶۰ سنه مقدم قريمده «قريم
كراي» خان خانلق ايدبيوردى. بو خان
هنر و صنعتلر، زينت و سلطنتى غايته
سومر ايدى. دولت اياشلردن و محاربه دن
بوش وقتلرله سراينده و مدرسه لرده بولنان
عالملر و مدرسلر ايله تورلى علم و فنلره
دائر مذاكره و بحثلر ايدوب كندى باشه

خان اشبو ايشو ايجاننى ياپدى بوزى كى كىنى
زمانده علم و فنك اوسطه لى و معمارلنك
نه درجه ده بيوك اولدى بىنى دىنى كوسترمك
ايشدى بومى

اجلى كلىدى بو خانده وفات ايتدى
قاج قاج خانلر كلوب كچىلر نهابت
معاربه لى بىرىشده آتلىش بر طويدن اشبو
جامك مناره سى نك شرفه سندن يوقارى سى
يىقىلىدى... او وقتك جماعتى بو مناره سى
ياپدى مامش ايدى. سوكره لى جامع اسكىرميه
باشلادى. فقط تعمير اولنمازدى. اطرافنده
كى كل باغچه لى قورودى. آخاچ و باتاندىن
اثر قالمادى. مردبوللى يىقىلىدى. وقتيله
كل باغچه اولان يزلده حيوانلر اوتلاميه
چوپلنك و بىسلك نوكلينه باشلادى.

دها براز وقت كچدى جامعه سكيمه
كلمايه باشلادى. قبوللى آجىق قالمى.
ايجى حيوانلر كىروب چىقمايه باشلادى.
ايجى بىشلك و تىزمك ايله طولدى.
بوم صبرلده ايدى كه اشبو جامك
طلاوى آستنده بر قىلانچ يوا ياپىشدى.
قىلانچ (قارلماچ) قىشلى كيدر. يازلى
نه جامعه كى يرواسنه كلوب برلىشيره يهورطه
براقيزه نىل يشدى برىدى. وقت وقت اشبو
قىلانچىق بالاچقلىنه دىر ايدى.

— اى، قوزوچقلىم! بو يرك خلقلىرى
خان بابالرىدىن قالان كوزل بر جامعى باقه.
مدىلر، ايجى بىسلك طولدى. بولى ده كور.
مدىلر، بو بنايى نه دىا و نه آخرت ايجون
قوللايه مدىلر. ينده چوق شكر الله كه بزاره
مكان اولدى.

قط بو غرب قوشچقلىك قورواچى ده
چوق سورمدى. كونلر بىرند باغچه سراى
سوقاقلنده دلال:

ايجى جماعت خىرىكز اولسون: حاجى
كردى محله سندن بىشيل جامع ساتيله جقدر،
آلىق ايشىلارنى اوكلده حاضر اولسون.
بىر ايه ده دىو چىقروپ اعلان ايتدى.

جامع ساتلدى، يىقىلىدى، طاشلىرى طاش
غىلىدى، پرىشه غىرى بر يورط دىكلدى.
غرب قارلماچىق بو خىبرى ايشتمى و بو
حاللى كورمىيله چوق كىرلندى. چارمىزدن
واروب خان سراينده قىرم كراى خانك كوز
ياشى چشمه سى اوزرىده يوا قوردى. بو
چشمه نك دىنى سوبى قوروش ايدى.
قارلماچىق كلوب جامك ساتلدى بىنى سوبيله.
سيله چشمه بىكىن كوز ياشلىرى آقمايه
باشلادى. ع. آ.

شعرلر:

قىش كىچىلرى

قىش كونك اوجاق ياشى صفاسى
اولاسه ايدى چىكلمازدى جفاسى
اوبا اوبا قارلار ياور اطرافه
سالمكه يرلر بورونورلر چارشافه
قونوم قومشو كىزو قىشده ذوق ايله
اوطورورلر قوشورلر شوق ايله
يمش يرلر قهوه و چاى ايجرلر
كىمى اوقور، كىمى دىكر بىيجرلر
آرقداشم كلىدى بو آقشام بزه

درس چالىشدى، صحبت ايتك دىز دىزه
بيوك آنهم سوكره ماسال سوبيله
بر قاج ساعت بىزى بوبيله اكلدى
سوكره بىزى اوقوندى ده دىكلدى
كلىدى بىلكىزلكنه آه دىدى.

(حافظ عد) دن

آلدن بولدىن

ياپونلرده تاريخ درسى

بر قاج سىنار مقدم مانچورىاده روس —
ياپون معاربه سى اولوب كچن يرلده وقت
وقت بر جوق ياپون مكتبىلىرى طولاشيورلر.
بونلر بوزاده مذكور معاربه نك تاريخى
اوقورورلر ايشى. مكتبده اوطوروب كاغدندن

اوقومايه قناعت ايتىمىرك آتالرىك معاربه
ايتدىكى يورت آرتور تىلر بىنى، لياؤيان قلعه
لر بىنى مخصوص بىر نه واروب كوروب تاريخى
شو يرلده اوقورورلر و دفترلر نه قىد ايدى
يپورلر ايشى.

قرغزلرده خبر

معلومه دركه قرغزلر اوجى بوجاچى
اوليان كنش صحرالده ير ايكىش يورط
الهرق كوچيله لككه ياشارلر. بعضا بربرلر ان
اوزاقللىرى بوز، ايكى بوز ورمست اولور.
بوكله برابر اطرافنده نه واره نه يوق بىلمك،
خبر آلىق ايتىرلر. بونك ايجون قرغز
صحراستده كىدن بر آتلى دىكر آتلى به راست
كلدكه ياكه بر يورط يانندن كچدكه
بولجى دن:

— نه خبر بار؟

دىو سورماق عادنر. خبر سورالدىقه
اوزاقدن كان كى هر نه خبر ايشدى و
كوردى ايسه سوبىلوب كچر. خبرى ايشىدنلر
دىكرلر و بولر ده ايلروب سوبىلوب بر
خبر آز وقتده عموم صحرايه آغز آغز
ياپىلر.

مسئله

۱۵ ۱۵ ۱۵ ۱۵

۱۵			
۱۵			
۱۵			
۱۵			

اشبو طقوز خانه لى شكلك هر بر خانه
سئه (۱) دن (۹). قدر اولان رقملىرى
شو حسابله يرلىشدرمه لى كه خانه لى اوجر
اوجر ياندى يانه، آشاغىدن يوقارى به و كوشدن
كوشيه جمع ايتدكىن حاصل جمع هب
(۱۵) جىقه سون؟

